

Deze Bijlage geeft de veranderingen aan, die de daarvoor benoemde commissie uit de staten van Holland in verschillende bepalingen van de dordtsche kerkorde wilde zien gebracht (zie noot bladz. 272.)

BIJLAGE I.

Art. 4. Dordtsche K. O. 1618.

De wettelijke beroepinge dergeener, die te vooren in den Dienst niet geweest en zijn, zo wel in de Steden als ten platten Lande, bestaat. Ten eerste in de Verkie-singe, dewelke na voorgaande vasten en bidden geschieden sal *door den Kerkenraad en Diakenen, en dat niet zonder goede correspondentie met de Christelijke Overheit ter plaatse respectivelijk*, en voorweten ofte advys van de Classe, daar 't zelve tot nog toe gebruikelijk is geweest.

Art. 11. Dordtsche K.O. 1618.

Aan de ander zijde sal den Kerkenraad, als presenteerende de Gemeente, ook gehouden zijn haare

Art. 4. K. O. v. d. Staten v. H. e. W. 1620.

De wettelijke beroepinge dergeenen, die te vooren in den Dienst niet geweest en zijn, zo wel in de Steden als ten platten Lande, bestaat. Ten eerste in de Verkie-singe, dewelke geschieden sal nae voorgaende vasten en bidden, *met onderlinge correspondentie van de Christelijke Overigheit, Kerkenraedt en Diakenen der plaetsen respectivelijk*, mitsgaders kennisse van de Classen, daer 't selve tot noch toe gebruikelijk is geweest: *te weeten de kerkerade met de Diakenen sullen haere Overigheit aenspreken en versoeken, dat hun believen eenigen uit de Magistraeten in de steden, ofte ook uit de gemeenten ten platten lande, doende professie van de Gereformeerde Christelijke Religie te committeren, om gesaemenlijk over een bequaem dienaer des Woordts te delibereren, ende daerover met den anderen verdragen sijnde, sal met goedvinden van de Magistraeten, Kerkenraedt, en diakenen tot het beroep ordentelijk worden ge-procedeert.*

Art. 11. K. O. v. d. St. v. H. e. W. 1620.

Op d'andere zijde sal de Kerkenraedt, als representerende de gemeente, haere Dienaers sonder ken-

Dienaars van behoorlijk onderhoud te verzorgen, en zonder kennis en oordeel der Classis niet te verlaaten, dewelke ook bij gebrek van onderhoud, sal oordeelen of de voorschreven Dienaars te verzetten zijn, of niet.

Art. 13. D. K. O. 1618.

Zo het geschied dat eenige Dienaars door ouderdom, ziekte of anderzins onbekwaam worden tot oeffeninge haares Dienstes, zo sullen zij nogtans des niet te min de eere en den naame eens Dienaars behouden, en *van de Kercke, die zij gedient hebben, eerlijk in haaren nooddrift* (gelijk ook de Weduwen en Weesen der Dienaaren in 't gemeen) *verzorgt worden.*

Art. 19. D. K. O. 1618.

De gemeenten sullen arbeiden, dat er studenten in de Theologie zijn, die *ex bonis publicis* onderhouden worden.

Art. 21. D. K. O. 1618.

De Kerkenraden sullen alomme toezien dat er goede Schoolmeesters zijn, die niet alleen de Kinderen leeren leezen, schrijven, spraaken en vrije konsten, maar ook deselve in de Godzaligheid, en in den Catechismo onderwijzen.

Art. 22. D. K. O. 1618.

De ouderlingen sullen door het oordeel des Kerkenraads en der Diakenen verkoren worden. Zo dat het na de gelegenheit van een ieder Kerke vrij sal zijn, so veel Ouderlingen als er van node zijn de Gemeente voor te stellen, om van die selve (ten waare dat er eenig beletsel voorviel) geapprobeert en goet gekent sijnde, met openbare gebeden en stipulatiën bevestigt te worden, of een dobbel getal, om

nisse en *consent der Magistraeten* ende oordeel des Classis niet mogen verlaeten, ende sullen wij ofte de Magistraeten respectvelijk deselve Dienaers van behoorlijk tractement versorgen.

Art. 13. K. O. v. d. St. v. H. e. W. 1620.

Zo het geschied, dat eenige Dienaars door ouderdom, ziekte of anderzins onbekwaam worden tot oeffeninge haares Dienstes, so sullen zij nogtans des niet te min de eere en den naame eens Dienaars behouden, *ende sal op derselver onderhoud, gelijk ook van de Weduwen der Dienaeren in 't gemeen, behoorlijken en naer gelegenheit gelet worden.*

Art. 19. K. O. St. v. H. e. W. 1620.

De Kerkenraedt sal arbeiden en *bij de Magistraet aenhouden*, dat er studenten in de Theologie sijn, die *ex bonis publicis* onderhouden worden.

Art. 21. K. O. St. v. H. e. W. 1620.

De Kerkenraeden sullen alomme *helpen* toezien, dat de Schoolmeesters *bij ofte ordre van de Overheid behoorlijk gestelt worden*, die niet alleen de Kinderen leeren leezen, schrijven, spraaken en vrije konsten, maar ook deselve in de Godzaligheid, en in den Catechismo onderwijzen.

Art. 22. K. O. St. v. H. e. W. 1620.

De ouderlingen sullen door het oordeel des Kerkenraads en der Diakenen verkoren worden *met kennis en goetvinden van de Magistraeten, welverstaende dat ten minste d'eene helft sal verkooren worden uit de ingeboorne landsaeten, en vorder regard genomen op soodaenige die eenige jaeren in steden en plaetsen hebben gewoont.*

Zodat het na de gelegenheit van een ieder Kerke vrij sal zijn,

het halve deel bij der Gemeenten verkooren te worden, en op deselve wijze in den Dienst te bevestigen, volgende het Formulier daarvan zijnde

Art 41 D K O 1618

De Classicale vergaderingen sullen bestaan uit genabuurde Kercken, dewelke elk een Dienaar en eenen Ouderling ter plaatse en tijd bij hen in 't scheiden van elke vergaderinge goed gevonden (so nochtans, dat men 't boven de drie Maanden niet uit en stelle) daarheen met behoorlijke credentie afveerdigen sullen in welke te samenkomsten de Dienaars bij gebeurte, of anderzins die van de zelfde vergaderinge verkooren word, presideeren sullen, so nochtans, dat deselve tweemaal aan een niet en sal mogen verkoren worden

Art 44 D K O 1618

Sal ook de Classis eenige haarer Dienaaren, ten minste twee van de oudste, ervarenste en geschikste authoriseeren, om in alle Kerken, van de Steden so wel als van het platte Land, alle jaar visitatie te doen, en toe te zien of de Leeraars, Kerkenraden en Schoolmeesters haar ampt getrouwelijk waarnemen enz

Art 47 D K O 1618

Alle Jaers (ten waere dat de nood eenen korter tijd vereischte) sullen vier of vijf, of meer nagebuurde Kerk en Staat II

so veel Ouderlingen als er van node zijn de Gemeente voor te stellen, om van die selve (ten waere dat er eenig beletsel voorviel) geapprobeert en goet gekent sijnde, met openbare gebeden en stipulatiën bevestigd te worden, of een dobbel getal, om het halve deel bij der Gemeenten verkooren te worden, en op deselve wijze in den Dienst te bevestigen, volgende het Formulier daar van sijnde

Art 41 K O v d St v H e W.
1620

De Classicale vergaderingen sullen bestaan uit genabuurde Kercken, dewelke elk een Dienaar en eenen Ouderling ter plaatse en tijd bij hen in 't scheiden van elke vergaderinge goed gevonden (so nochtans, dat men 't boven de drie Maanden niet uit en stelle) daarheen met behoorlijke credentie afveerdigen sullen, op dewelke mede onze Gedeputeerden, doende professie van de Gereformeerde Religie sullen verschijnen, in welke te samenkomsten de Dienaars bij gebeurte, of anderzins die van dezelfde vergaderinge verkooren word, presideeren sullen, zo nochtans, dat deselve tweemaal aaneen niet en sal mogen verkoren worden

Art 44 K O v St v H e W 1620

Sal ook de Classis eenige haarer Dienaaren, ten minste twee van de oudste, ervarenste en geschikste authoriseeren, om in alle Kerken, van de Steden so wel als van het platte Land, alle jaar visitatie te doen, en toe te zien of de leeraars, Kerkenraden en Schoolmeesters, bij de Overigheid gestelt, haar ampt getrouwelijk waarnemen enz

Art 47 K O v St v H v W 1620

Alle jaers (ten waere dat de noodt eenen korteren tijdt vereischte) sullen in Hollandt en Westfries-

Classes te samen komen, tot welke particuliere Synode uit iedere Classe twee Dienaars en twee Ouderlingen afgevaardigt sullen worden. In 't scheiden so wel des particulieren als des Generalen Synode, sal een Kerke verordent worden, die last hebben zal, om met advys des Classis, den tijd en plaatse des naasten Synode te stellen

Art 48 Dordtsche K O 1618

Het sal iegelyk Synode vrijstaan, correspondentie te verzoeken en te houden met sijn genabuurde Synode of Synoden, in sulker forme, als sij meest profijtelyk achten sullen voor de gemeente stichtinge

Art 50 D K O 1618

De Nationale Synode sal ordinaarlijk alle drie jaren eens gehouden worden ten waare dat er eenige dringende nood waare, om den tijd korter te nemen. Tot deese sullen twee Dienaaren en twee Ouderlingen uit elke particuliere Synode, beider Duitsche en Waalsche spraake afgezonden werden enz

Art 53 D K O 1618

De Dienaaren des Woords Gods, item die Professoren in de Theologie ('t welk ook de andere Professoren wel betaamt) sullen de belijdenisse des Geloofs der Nederlantsche Kerken onderteekenen enz

Art 54 D K O 1618

Insgelyks sullen ook de Schoolmeesters gehouden sijn de Artykelen als boven, of in de plaats van dien, den Christelyken Catechismus onderteekenen

landt, naer onse voorgaende authorisatie, ende ten overstaen van onse Commissarissen twee particuliere Synoden het eene in Suidt het andre in Noordthollandt, successiewelyk gehouden worden, tot welke uit ieder Classis twee Dienaers, en twee Ouderlingen afgeveerdicht sullen worden, en de in 't scheiden der selve Synoden sal bij ieder een kerke verordent worden, om, met advys der Classis, de naeste Synoden te bevorderen

Art 48 K O v St v H e W 1620

vervallen

Art 50 K O v St v H v W 1620

Als er een nationale Synode beroepen wordt, sullen twee Dienaers en twee ouderlingen uit elke particuliere Synode met onze authorisatie en kerkeijke instructie derwaerts afgezonden worden

K O St v H e W 1620

De Dienaaren des Woords Gods, item die Professoren in de Theologie ('t welk ook de andere Professoren wel betaamt) sullen de belijdenisse des Geloofs der Nederlantsche Kerken ende den Christelyke Catechismus onderteekenen enz

K O St v H e W 1620

Insgelyks sullen ook de Schoolmeesters, dewelke de Magistraeten of Schoolarchen sulks sullen ordonneeren, gehouden sijn de Artykelen als boven, of in de plaats van dien, den Christelyken Catechismus onderteekenen

Art. 70 D. K. O. 1618.

Alsoo bevonden word dat tot nog verscheidene gebruiken in Houwelijksche zaken alomme onderhouden sijn, en nogtans wel oorbbaar is dat daar in gelijkformigheid gepleegt worde, so sullen de Kerken blijven bij het gebruik, 't welk zij conform Gods Woord en voorgaande Kerkelijke Ordonnantien tot nog toe onderhouden hebben, totdat bij de hooge Overigheid (die men daar toe met den eersten sal verzoeken) een Generale Ordonnantie, met advys der Kerkendienaaren, daar op gemaakt sal sijn, totdewelke deeze Kerkenordering haar in dit stuk refereert.

Art. 86. D. K. O. 1618.

Deese Artykelen, de wettelijke Ordeninge der Kerken aangaande, sijn also gestelt en aangenomen met gemeen accoord, dat zij (zo het profijt der Kerken anders vereischte) verandert, vermeerdert of vermindert moogen en behooren te worden. En sal nogtans geen bijzondere Gemeente, Classe of Synode vrijstaan sulks te doen, maar sullen neerstigheid doen om die te onderhouden, totdat anders van de Generale of Nationale Synode verordent worde.

Art. 70. K. O. St. v. H. e. W. 1620.

Aengaende de huwelijksche saeken sullen de kerken en Kerkelijke persoonen sich reguleren naer onse polityke en particuliere Ordonnantien van de respective Magistraeten, tot dien einde geemaneert en noch te emaneren.

Art. 86. K. O. St. v. H. e. W. 1620.

Alle welke punten, en Artykelen in de kerken van Hollandt en Westfrieslandt geobserveert en naergekomen sullen worden, sonder dat eenige kerke, of Classis, hier in eenige verandering sal moogen doen, reserverende aen ons de interpretatie, vermeederinge en vermindering van desen : lasten en beveelen allen en eenen iegelijke sich hier naer te reguleren : alsoo wij tot opbouwinge en welstandt van Godes kerke, en dienste van den Lande 't selve bevonden hebben te behooren.

